

PROBLÉMY PŘÍPRAVY A ROZVINOVÁNÍ TÝLU K ZABEZPEČENÍ VOJSK V SOUDOBÝCH OPERACÍCH

Požadavek na zabezpečení vysoké bojové a mobilizační pohotovosti vojsk v míru a možnosti nenadálého zahájení války staví před vojskový i operační týl úkol, být trvale připraven současnými silami a prostředky k okamžitému a všestrannému týlovému zabezpečení vojsk. Příprava týlu k týlovému zabezpečení vojsk je uskutečňována již v míru a musí obsahovat:

- udržování vojskového a části operačního týlu ve stálé bojové pohotovosti a zabezpečení jejich rychlého mobilizačního rozvinutí,

- vytvoření zásob materiálu na zabezpečení plné potřeby vojsk k odrazení agrese, zaujetí výchozího prostoru a vedení první operace, ukrytí a rozčlenění těchto zásob materiálu,

- přípravu komunikací a všech druhů dopravy k činnosti v počátečním období války za použití jaderných zbraní i vysoce přesných konvenčních zbraní,

- přípravu vojenských i civilních zdravotnických zařízení k příjmu raněných a nemocných.

Na otázku udržování vojskového a části operačního týlu ve stálé bojové a mobilizační pohotovosti jsou rozdílné názory, které vyplývají na jedné straně z nutnosti mít k dispozici potřebné síly a prostředky k okamžitému týlovému zabezpečení vojsk stálé pohotovosti, a na druhé straně z potřeby respektovat ekonomické možnosti našeho státu. Proto je nutné v dialektické jednotě obou hledisek hledat optimální variantu řešení tohoto problému.

Výsledky výzkumu a zkušenosti ze cvičení dokazují, že ke spolehlivému týlovému zabezpečení vojsk se zahájením války by bylo vhodné mít již v míru plně rozvinutý vojskový týl, na 45 až 50 % armádní týl a na 30 až 40 % frontový týl. Zbývající svazky, útvary a zařízení operačního týlu mobilizovat teprve se zahájením války.

Při podrobnějším zkoumání této problematiky je nutné pak určit svazky, u kterých musí být přednostně rozvinutý vojskový týl. U ostatních svazků je nutné požadavek plného rozvinutí vojskového týlu vázat na dobu dosažení bojové poho-

toivosti zabezpečovaného svazku. Tím lze pak zabezpečit jednak schopnost vojského týlu plnit úkoly týlového zabezpečení podle konkrétních potřeb daného svazku a přitom bude zachováno i hledisko ekonomické. Proto musí u vojského týlu platit především zásada, že jeho rozvinutí musí být přísně vázáno na bojovou a mobilizační pohotovost zabezpečovaného svazku.

Podstatně složitější se jeví otázka stupně rozvinutí operačního týlu, a to zvláště armádního a frontového. Budeme-li brát v úvahu názory pravděpodobného nepřítele na zahájení agrese včetně použití jeho aeromobilních pozemních vojsk, kdy je možné předpokládat, že by se jejich činnost postupně přenášela do větší hloubky tak, že třetí až šestý den operace by mohly být boje vedeny současně do hloubky 100 až 200 km od předního okraje a na podstatně větší hloubku ještě taktickým letectvem, pak z toho vyplývá, že armádní týl by měl být zmobilizován a rozvinut nejpozději do dvou dnů a frontový týl nejpozději do pěti dnů. V opačném případě nelze hovořit ani o realitě rozvinutí operačního týlu a jeho schopnosti zabezpečit vojska.

Druhým rozhodujícím kritériem pro posouzení stupně rozvinutí operačního týlu je schopnost řešit úkoly materiálního, zdravotnického a dopravního zabezpečení od samého počátku agrese narůstajícím způsobem. Z tohoto hlediska je velmi důležité vyhodnotit, kdy a v jakém rozsahu je nutné, aby operační týl začal plnit úkoly týlového zabezpečení vojsk. Požadavek mít již v míru na 45 až 50 % armádní a 30 až 40 % frontový týl sice odpovídá potřebě rychlého rozvinutí operačního týlu, avšak z hlediska ekonomického je tento požadavek nereálný. Proto je třeba hledat jiná, odpovídající řešení, která by respektovala požadavky připravenosti operačního týlu splnit úkoly týlového zabezpečení vojsk se zahájením agrese i hlediska ekonomického.

Za jedno řešení je možné považovat vytvoření podmínek pro vojskový týl již v míru tak, aby byl schopen vlastními silami a prostředky realizovat úkoly týlového zabezpečení vojsk včetně využití některých prvků operačního týlu a především teritoria. Tato varianta předpokládá vysokou bojovou pohotovost vojského týlu, dále jeho schopnost využít vyčleněné zásoby materiálu, komunikační systém i zdravotnické síly a těmito prostředky realizovat úkoly týlového zabezpečení vojsk. Z hlediska materiálního zabezpečení musí

být v souladu se zámyslem vedení prvních operací vytvořeny zdroje materiálu pro svazky a útvary stálé bojové pohotovosti. Tyto musí být dostatečně rozptýleny a z hlediska prostorového dostupné dopravním prostředkům vojského týlu. Čerpání těchto zásob materiálu musí být předem zplánováno a se zahájením agrese upřesňováno podle vývoje konkrétní operační a týlové situace. Včas je nutné zabezpečit aktivaci komunikačního systému orgány teritoria, včetně řízení provozu a ochrany objektů na těchto komunikacích ve prospěch vojského týlu.

Pozornost si zaslouží i otázka členění zásob armádního normativu a frontových zásob vyčleněných pro armády v prvním sledu.

Vycházíme-li z názorů pravděpodobného nepřítele, lze předpokládat, že bojová činnost bude současně probíhat v celém pásmu armád prvního sledu a postupně v celém pásmu frontu. Tato okolnost nutně povede k decentralizaci jak zásob armádního normativu, tak i frontových zásob, vytvářených pro jednotlivé uskupení operačních sestav, a to takovým způsobem, abychom zabezpečili jejich relativní samostatnost (uskupení vojsk frontu, armády) a zároveň rozptýlením zásob materiálu vytvořili i výhodné podmínky pro ochranu před jejich zničením bojovou činností nepřítele. Toto decentralizované členění armádních i frontových zásob materiálu musí vycházet ze zámyslu vedení prvních operací a zároveň umožňovat řešení úkolů materiálního zabezpečení v uvažovaných variantách činnosti vojsk.

Jelikož při vedení prvních armádních operací bude zákonitě působit v jejich operačních sestavách i část frontových svazků a útvarů druhých vojsk, bude nutné i z hlediska tvorby zásob materiálu v tomto prostoru brát tuto skutečnost v úvahu.

Zmobilizování a rozvinování svazků, útvarů a zařízení materiálního zabezpečení frontu (armády) musí respektovat nové názory na činnost nepřítele. Není vhodné je i nadále soustřeďovat do velkých uskupení (prostorů soustředění) a teprve pak z těchto prostorů vyčlenovat jednotlivé prvky sestavy týlu k realizaci materiálního zabezpečení. Účelnější se jeví varianta jejich většího rozptýlení v celém pásmu frontu (armády) a v souladu s uskupením vojsk v operační sestavě vytvářet rovnou po zmobilizování určité funkční celky, které by bezprostředně po zmobilizování za-

ujímaly plánované (upřesněné) prostory tak, aby všechna uskupení operační sestavy vojsk byla i po stránce materiální samostatná.

Tento decentralizovaný způsob členění armádních i frontových zásob materiálu si vynucuje samotný charakter bojové činnosti nepřítelů i našich vojsk.

Koncepce tvorby nových organizačních struktur svazků materiálního zabezpečení dává možnost vyčlenit jejich části u armádní brigády materiálního zabezpečení, u frontové brigády materiálního zabezpečení i frontové týlové základny. Perspektivně by bylo účelné jednotlivé prvky tvořit jako stavebnicový panel, který by umožnil sestavovat prvky vyššího řádu podle možností vojsk v daném uskupení operační sestavy armády (frontu).

Charakter ozbrojeného zápasu bude mít i vysoké požadavky a dopravní zabezpečení vojsk. Při realizaci všech požadavků, které budou na dopravu, musíme proto počítat s využíváním všech druhů dopravy jak z hlediska časového, tak i prostorového. Nové názory na vedení operací nás nutí k tomu, abychom proporcionálně rozvíjeli jednotlivé druhy dopravy již v současnosti, aby byly zabezpečeny požadavky, které směřují k posílení podílu těch druhů dopravy při realizaci týlového zabezpečení, které jsou z hlediska jejich charakteristických vlastností a použití nejprogresivnější. Nesmíme opomenout, že i používání vzdušné dopravy se bude zákonitě rozšiřovat.

Daleko významnější místo v systému dopravy v operačním týlu připadne v budoucnu i potrubní dopravě, zejména na vlastním území, a to využitím současných produktovodů, ale i rozšířením polní potrubní dopravy.

Automobilní doprava, která se vyznačuje vysokou manévrovatelností, je nejlépe schopna zabezpečit včasný a nepřetržitý přísun materiálu v soudobých operacích. Proto je základním prostředkem realizace přísunu materiálu nejen na vojskovém, ale i na operačním stupni.

K tomu, aby automobilní doprava mohla zvládnout neustále se zvyšující nároky na přepravu materiálu, je nutné vytvářet zejména materiálně technické podmínky pro mechanizovanou manipulaci, a to zaváděním kontejnerové dopravy s účelnou paletizací materiálu, vybavením moderní dopravní technikou, včetně prostředků pro mechanizaci manipulace. V této oblasti, zejména pokud jde o vytváření určitých

kompletů daného druhu materiálu jako předpokladu paletizace a kontejnerizace, je nutná těsnější spolupráce již v míru mezi orgány týlu a jednotlivými materiálními hospodáři.

K reálnému splnění úkolů automobilní dopravou je nutné především vytvořit podmínky v silničním zabezpečení. Cílem silničního zabezpečení operací je udržení provozuschopnosti vojenských komunikací v operačním týlu k uskutečnění přísunu a odsunu všech druhů materiálu i raněných a nemocných, k přesunům vojsk i týlových svazků a útvarů.

V pásmu frontu a armád budou na našem území základní silniční síť rozvíjet orgány teritoria. Svou úlohu budou plnit i svazky a útvary ženijního vojska a také silniční svazky a útvary týlu po svém zmodernizování. Proto konkrétní vymezení povinností při rozvíjení silniční sítě na teritoriu a zajištění provozu na ni musí být zplánováno již v míru.

Další důležitou oblastí přípravy týlu v míru je příprava vojenských a civilních zdravotnických zařízení k příjmu raněných a nemocných v prvních dnech bojové činnosti.

Nové názory na zahájení a vedení soudobých operací se promítají ve zdravotnickém zabezpečení jednak zvýšením objemu léčebně odsunových a hygienicko-epidemiologických úkolů, a také zvýšením nároků na organizaci i řízení zdravotnického zabezpečení včetně zdravotnické služby.

Novým podmínkám je nutné přizpůsobit i koncepci zdravotnického zabezpečení a úlohu jednotlivých článků zdravotnické služby tak, aby byl splněn základní požadavek — včasné a úplné léčebně odsunové zabezpečení všech raněných a nemocných.

Polní systém zdravotnického zabezpečení je nutné vybudovat od základů až se zahájením války za účasti státní zdravotní správy a vojenských teritoriálních orgánů. Je zapotřebí vytvořit takové organizační a materiální podmínky, které by umožnily plnit úkoly léčebně odsunového zabezpečení od samého začátku boje silami státní zdravotnické správy a vojenských teritoriálních orgánů.

V současné době jsou síly a prostředky zdravotnické služby vojskového týlu podle tabulek mírových počtů nepostačující ke splnění uvedeného úkolu. Zejména odsu-

nová kapacita praporek a plukovních ob-
vazíšť je ve srovnání s předpokládanými
zdravotnickými ztrátami nepostačující.
Družstva sběru a vývozu plukovních ob-
vazíšť se mobilizují, a proto nemohou posílit
praporek obvazíšť skupinami první pomoci
a ani zabezpečit potřebný odsun raněných
a nemocných z praporek obvazíšť na plu-
kovní obvazíšť. Rovněž není možné posílit
odsunovou kapacitu plukovních obvazíšť ze
stupně divize, neboť i čtyři sběru a vývozu
zdravotnických praporek svazků i se stálou
bojovou pohotovostí se mobilizují.

Je-li tedy do určité míry řešena otázka
poskytnutí první lékařské a neodkladné
odborné lékařské pomoci rozvinutím plu-
kovních obvazíšť a zařízení státní zdra-
votní správy, jakož i vojenských teritoriál-
ních orgánů, pak v odsunové kapacitě je
situace velmi nepříznivá. Problémy by
vznikly i v kapacitě poskytování neodklad-
né odborné lékařské pomoci, neboť tyto
etapy jsou plánovány rozvinout pouze
v příhraničním pásmu, kdežto podle no-
vých názorů na vedení operací může bojo-
vá činnost probíhat v celé hloubce pásma
činnosti vojsk frontu.

Pokud jde o operační stupeň, ani zde
nemůžeme přehlédnout některá nová fak-
ta. V léčebném zabezpečení se počítá s vy-
užitím vojenských nemocnic a péči minis-
terstva zdravotnictví se rozvíjejí odsuno-
vé nemocnice pro poskytování specializo-
vané lékařské pomoci. Prostorové rozmís-
tění těchto nemocnic i dobu jejich poho-
tovosti k příjmu raněných a nemocných
bude nutné přehodnotit v souladu s potře-
bami vojsk a charakterem soudobých ope-
rací. Nedostatek odsunové kapacity bude
vhodné řešit skrytým doplněním části zdra-
votnických autobusových prostředků (au-
tobusové zdravotnické praporek armády) a
případným částečným využitím dopravních
prostředků všeobecného určení. V tomto
období je nutné předpokládat, že bude do-
cházet k dočasnému přeložení nižších
zdravotnických etap.

**K vytvoření odpovídajících podmínek pro
realizaci hlavních léčebně odsunových
úkolů v první dny bojové činnosti vojsk
bude nutné:**

— mít zdravotnické síly a prostředky
roty, praporu [oddílu], pluku a divize
u svazků stálé bojové pohotovosti již v mí-
ru doplněny (včetně odsunových prostřed-
ků) úměrně k počtu zabezpečovaných
vojsk,

— v součinnosti se státními orgány pře-
hodnotit otázky rozvinutí teritoriálních
etap s funkcí poskytovat neodkladnou od-
bornou lékařskou pomoc (DLOS, PVN)
i předurčených k poskytování specializo-
vané lékařské pomoci (ON, VN) v celém
pásmu operační sestavy frontu s přihléd-
nutím k předpokládaným počtům vojsk a
z toho vyvozeným pravděpodobným zdra-
votnickým ztrátám v daných prostorech.

— část odsunových zdravotnických pro-
středků vševojskových armád (frontu) roz-
vinovat skrytou mobilizací,

— zabezpečit pravidelné procvičování
všech těchto prostředků k získání návyků
a dovedností k plnění předpokládaných
úkolů v léčebně odsunovém zabezpečení
v prvních dnech bojové činnosti vojsk.

Závěrem k problémům rozvíjení týlu
je nutné konstatovat, že požadavky na
vysokou a trvalou bojovou a mobilizační
pohotovost vojsk se výrazně promítají i do
úkolů, které musí plnit v této oblasti týl
při týlovém zabezpečení vojsk.

Jde především o to:

— tabulkově vytvořit potřebný počet tý-
lových svazků, útvarů a zařízení s ohledem
na předpokládaný charakter činnosti vojsk
a z toho plynoucí úkoly pro týl,

— udržovat v potřebné pohotovosti nut-
né síly a prostředky pro týlové zabezpe-
čení vojsk pro nejnepříznivější variantu
zahájení války,

— všestranně zabezpečit mobilizační roz-
vinutí a vytváření určených týlových svaz-
ků, útvarů a zařízení,

— řídit a neustále zdokonalovat bojovou,
politickou a odbornou přípravu týlu, pro-
věřovat stav a úroveň mobilizačních opa-
tření a bojovou pohotovost vůbec,

— vyhodnocovat zkušenosti vlastních
vojsk i ostatních armád Varšavské smlou-
vy v této oblasti a zavádět je do každo-
denní praxe,

— reálně zplánovat a připravit opatření
týlového zabezpečení prvních operací,

— včas vytvořit, rozmístit, správně ulo-
žit a optimálním způsobem rozptýlit i spo-
lehlivě chránit zásoby materiálu a týlové
techniky pro zabezpečení prvních operací,

— neustále obměňovat a doplňovat zá-
soby materiálu podle konkrétních potřeb
a požadavků zabezpečovaných vojsk,

— při bezprostředním nebezpečí vyvézt
z ohrožených skladů zásoby materiálu a
rozptýlit je s ohledem na prostory předpo-
kládané činnosti vojsk,

— zvýšit propustnost současných komunikací především u hlavních komunikačních tahů,

— budovat nové komunikace se soudo-

bými parametry a vést je na zájmových směrech a do zájmových prostorů,

— odstraňovat úzkoprofilové a provoz ohrožující místa a úseky na komunikacích.

V přípravě týlu v míru nelze opomenout přípravu na úseku velení týlu, zejména odbornou přípravu kádrů, pravidelné procvičování otázek týlového zabezpečení vojsk, rozpracování a zdokonalování meto-

dik práce týlových štábů a služeb, zpracování vzorových dokumentů pro velení týlu, zavádění racionalizačních prvků do velení týlu, včetně využívání organizační a výpočetní techniky.